

Materiał do wykorzystania na stronach internetowych urzędów miast i gmin oraz ośrodków pomocy społecznej. Prosimy o uzupełnienie tekstu lokalnymi informacjami na temat możliwości skontaktowania się z zespołem interdyscyplinarnym

Doznajesz przemocy? Lekarz ma obowiązek Ci pomóc!

– Bardzo często lekarz jest tą osobą, która jako pierwsza dowiaduje się o przemoc w rodzinie. Pacjenci zgłaszają się do lekarzy z różnymi dolegliwościami, które mogą świadczyć o doznawaniu przemocy w rodzinie – mówi Katarzyna Michalska z Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ci, którzy doświadczają przemocy ze strony najbliższych, zazwyczaj nie wiedzą, że zgodnie z prawem mogą oczekiwać pomocy m.in. w gabinecie lekarskim.

Nowelizacja ustawy z 2010 r. włączyła do systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poza Policją czy pomocą społeczną, także ochronę zdrowia. W sytuacji podejrzenia przemocy w rodzinie lekarz ma obowiązek wszcząć procedurę „Niebieskie Karty”. Ma ona na celu ustalenie, czy w danym przypadku faktycznie dochodzi do stosowania przemocy w rodzinie, oraz opracowanie i realizację planu pomocy.

Lekarze mają także obowiązek wykonać bezpłatne badanie w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydać zaświadczenie lekarskie. Co istotne, taki dokument może wydać lekarz każdej specjalności – nie tylko biegły z zakresu medycyny sądowej (jak w przypadku obdukcji). Wydanie zaświadczenia jest bezpłatne.

Lekarz ma autorytet

Eksperti zwracają uwagę, że osoba doznająca przemocy często ze strachu lub ze wstydu nie decyduje się powiadomić o swoim problemie Policji czy pomocy społecznej. Szansą na ujawnienie problemu przemocy może okazać się wizyta w gabinecie lekarskim. Często to właśnie lekarz uświadamia pacjentowi, że jest ofiarą przemocy i powinien otrzymać pomoc. Lekarz może wskazać konkretne drogi wyjścia z problemu, wskazać ośrodki dla ofiar przemocy w rodzinie lub organizacje pozarządowe, które udzielają wsparcia.

– Lekarz jest autorytetem i jako przedstawiciel ochrony zdrowia cieszy się poważaniem społecznym. Dzięki temu ma największą szansę na to, że pacjent go wysłucha i zastosuje się do jego rad i zaleceń – uważa Wanda Paszkiewicz, psycholog, specjalista w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. – Osoba doznająca przemocy może nie posłuchać policjanta, pracownika socjalnego, ale przekonają ją argumenty lekarza i poważnie rozważy jego stanowisko.

Etyka i prawo

Obowiązek pomocy pacjentom doznającym przemocy wynika nie tylko z przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, lecz także z zasad etyki lekarskiej. Ważne, by osoby krzywdzone wiedziały, że przemoc w rodzinie ma destrukcyjny wpływ na ich zdrowie fizyczne i psychiczne. Konkretnie wskazówki lekarza dla osób doznających przemocy mają na celu poprawę ich stanu zdrowia. – Tak jak lekarz zapisuje lekarstwo, tak samo daje zalecenie, by zgłosić się do specjalistycznej placówki dla osób doznających przemocy w rodzinie – zauważa Wanda Paszkiewicz.

Lekarz ma obowiązek okazać wsparcie pacjentowi, ale jego rola w systemie przeciwdziałania przemocy jest odmienna niż w przypadku Policji czy pomocy społecznej. – Lekarz jest po to, by powiedzieć: „Uwaga, być może doszło tu do aktu przemocy”. Nie ma to jeszcze nic wspólnego z uznaniem, że faktycznie doszło do skrzywdzenia – zauważa prof. Andrzej Marciński, radiolog, od lat zaangażowany w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. – Chodzi o to, by skierować sprawę do tych instytucji, które z mocy prawa mogą się tym zająć. Mam na myśli nie tylko sąd rodzinny i karny czy prokuraturę, procedurę „Niebieskie Karty”, lecz także zespoły interdyscyplinarne.

Lekarzu, reaguj na przemoc!

Niestety wielu lekarzy nie zna szczegółowo obowiązków, które nakłada na nich *Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*. Szansą na zmianę jest ogólnopolska kampania informacyjno-edukacyjna skierowana do przedstawicieli ochrony zdrowia „Lekarzu, reaguj na przemoc!”. Jej celem jest m.in. zapoznanie lekarzy z procedurą „Niebieskie Karty” oraz z psychologicznymi aspektami przeciwdziałania przemocy.

Z inicjatywy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pod koniec ubiegłego roku do każdej placówki podstawowej opieki zdrowotnej w Polsce trafił pakiet edukacyjny z omówieniem psychologicznych i prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy. Więcej informacji o kampanii można znaleźć na stronie www.lekarzureagujnapzemoc.pl.